

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΤΥΧΗΣ

Υπήρχε μια εποχή που η μοίρα της ανθρωπότητας κρεμόταν από τις ιδιοτροπιές των θεών. Ο Όλυμπος ήταν ο ναός όπου μαγειρεύονταν τα ωραιότερα αλλά και φοβερότερα γεγονότα του γήινου κόσμου. Σεισμοί, πόλεμοι, έρωτες τραγικοί και τέρατα ακατανίκητα πλάθονταν, στέλνονταν και ορίζονταν από τη μυθολογική κοινότητα. Ανάμεσα στους θεούς, ο Δίας ήταν ο πιο ισχυρός. Αρχηγός και πατέρας των υπολοίπων, κυβερνούσε με τρόπο σκληρό και κατάφερνε να γίνεται το θέλημα και το καπρίτσιο του κάθε φορά, σε κάθε γεγονός, κάθε στιγμή. Ο Δίας, όπως όλοι οι έλληνες θεοί, απείχε πολύ από το να είναι ηθικά σωστός, αξιολύβητος ή πολιτικά δίκαιος. Θα τον περιγράφαμε μάλλον ως οξύθυμο, ιδιότροπο και αυταρχικό. Επιπλέον, ο Δίας ήταν γνωστός για την ακόρεστη ερωτική του διάθεση. Πάντα ερωτευόταν, κατακτούσε ή έπαιρνε μαζί του στο κρεβάτι κάποιο θηλυκό, κάποιο αρσενικό ή κάποιο άλλο συμπαθητικό και γοητευτικό ζωντανό πλάσματάκι. Από τις ερωτικές του περιπέτειες (δεν ήταν συντηρητικοί εκείνοι οι καιροί ούτε γινόταν έλεγχος των γεννήσεων) γεννήθηκαν κάποιοι θεοί, διάφοροι ημίθεοι και μερικά άλλα παράξενα πλάσματα. Μια νύχτα, μεθυσμένος από το κρασί και τον πόθο του, ο Δίας ξάπλωσε με την όμορφη Θέμιδα, θεά των νόμων και της δικαιοσύνης, την οποία είχε βάλει στο μάτι από καιρό. Από την ένωση αυτή ανάμεσα στο άναρχο και αυτό που πρέπει να γίνεται, γεννήθηκε η Τύχη (Fortuna για τους Ρωμαίους). Ένα όμορφο κοριτσάκι που χαιρόταν την εύνοια του πατέρα της (πράγμα αρκετά σπάνιο στη ζωή του Δία). Ο μύθος λέει ότι, από μικρή, ο Δίας ζητούσε να του τη φέρνουν και την ήθελε συνεχώς κοντά του. Για να τη διασκεδάσει, ο παντοδύναμος θεός πρόσταζε κάθε κάτοικο του Ολύμπου να μάθει κάτι στην αγαπημένη του κόρη. Από τον Ερμή, ειδικά, ζήτησε να της μάθει να τρέχει πιο γρήγορα από τον καθένα. Πριν κλείσει τα οχτώ, τα πόδια της Τύχης έτρεχαν πιο γρήγορα κι από τους φτερωτούς αστραγάλους του Ερμή, και κέρδιζε στο δρόμο οποιονδήποτε: θεό, άνθρωπο ή ζώο. Από τη Δήμητρα ζήτησε να της μάθει τα πάντα για τα σπαρτά και τα οπωροφόρα. Η Τύχη ήξερε να ξεχωρίζει, με ταχύτητα και ακρίβεια, κάθε ένα από τα δημητριακά της Ελλάδας. Ήξερε πού φύτρωνε κάθε δεντράκι, πότε άνθιζε κάθε φυτό και πώς θερίζουν τα σπαρτά. Από την Ήρα, τη νόμιμη σύζυγό του, ο Δίας δεν ζήτησε τίποτα. Μάλλον από ζήλια, η θεά της σταθερότητας και της οικογένειας δεν ήθελε ούτε να τη βλέπει την Τύχη. Πράγματι, όταν η Τύχη γινόταν δεκαπέντε χρονών, η Ήρα αποφάσισε να επιβάλει στον Όλυμπο έναν ηθικό νόμο: κανένα νόθο παιδί ανάμεσα στους θεούς. Τα παιδιά που δεν προέρχονταν από αγνή ένωση, έπρεπε να ζουν με τους ανθρώπους... Βέβαια, ήταν ήδη αργά για να τα βάλει με τον Δία. Ο πονηρός αρχηγός είχε σκαρφιστεί ένα σχέδιο έτσι ώστε η Τύχη να πρέπει υποχρεωτικά να μείνει με τους θεούς, και όχι μόνο δεν εκδιώχθηκε, αλλά την προστάτευαν και την κανάκευαν περισσότερο απ' όλους. Για να είναι κανείς θεός, ως γνωστόν, πρέπει να είναι αθάνατος, νέος και εσαεί ωραίος. Αυτό το πετύχαιναν πίνοντας κάθε πρωί την αναγκαία ποσότητα νέκταρ και τρώγοντας την απαραίτητη δόση αμβροσίας – τα ιερά φαγητά που τους προσέφεραν αυτά τα χαρίσματα. Όταν το εκπαιδευτικό έργο του Ερμή και της Δήμητρας τελείωσε. Ο Δίας ανακοίνωσε αλλαγές στον Όλυμπο. Από κείνη την ημέρα, το νέκταρ και η αμβροσία δεν θα εμφανίζονταν μαγικά σ' ένα μπουκάλι στο καλάθι του πρωινού, αλλά θα συλλέγονταν κάθε πρωί από τα πρώτα φρούτα των δένδρων της Γης. Τα πρώτα μήλα, τα πρώτα ροδάκινα, οι πρώτες φράουλες της ημέρας θα περιείχαν στη σάρκα τους τα μαγικά θρεπτικά συστατικά που θα διατηρούσαν τους κατοίκους του Ολύμπου νέους και υγιείς, - συνεπώς αθάνατους και συνεπώς θεούς. Το σχέδιο ήταν τέλειο. Ποιος, όμως, θα μπορούσε να αναγνωρίζει και να μαζεύει τα πρώτα φρούτα της ημέρας, τόσο επιδέξια και τόσο γρήγορα ώστε να μην τα προλάβουν οι πρώτες ακτίνες του ήλιου; Μόνο η Τύχη. Έτσι κι έγινε. Πριν χαράξει, η Τύχη έφευγε βιαστική κι έτρεχε σ' όλη τη Γη για να μαζέψει τα πρώτα φρούτα από κάθε δέντρο, πριν χαλάσει ο ήλιος το θεϊκό τους περιεχόμενο. Τα μαζευε σ' ένα καλάθι και τα ανέβαζε σβέλτα στον Όλυμπο για το πρωινό των θεών, που χειροκροτούσαν και επαινούσαν την ικανότητά της. Ένα πρωί η Τύχη δεν έφτασε στην ώρα της και οι θεοί άρχισαν να ανησυχούν. Δεν ήταν και τόσο τρομερό αν μια μέρα δεν έτρωγαν νέκταρ, όμως, αν αυτό συνεχιζόταν, θα πέθαιναν, θα αρρώσταιναν ή – το χειρότερο – θα γερνούσαν. Μια αντιπροσωπεία των θεών βγήκε σε αναζήτηση της Τύχης στους δρόμους της Ελλάδας. Εκεί έμαθα ότι ένας ψαράς την είχε πιάσει κατά λάθος, καθώς έριχνε τα δίχτυα του στο Αιγαίο. Γοητευμένος και έκπληκτος από την ομορφιά του απρόσμενου φορτίου του, δεν ήθελε να την αφήσει να φύγει. Οι θεοί παρουσιάστηκαν μπροστά στον ψαρά και τον ρώτησαν τι αντάλλαγμα ήθελε προκειμένου να αφήσει ελεύθερη την Τύχη. Τρέμοντας, ο άνθρωπος ρώτησε: «Μπορώ να ζητήσω ό,τι θέλω;» «Ό,τι θέλεις» του είπαν οι θεοί, «θα γίνει δικό σου, αρκεί να την αφήσεις ελεύθερη». Ό,τι ζήτησε ο ψαράς του το 'δωσαν και μετά η Τύχη ήταν και πάλι ελεύθερη. Οι θεοί γύρισαν στον Όλυμπο. Η προμηθεύτρια της τροφής τους δεν κινδύνευε και ήταν και πάλι σε καλά χέρια. Η φήμη, όμως, άρχισε να κυκλοφορεί ανάμεσα στους ανθρώπους. Όποιος έπιανε την Τύχη μπορούσε να ζητήσει από τους θεούς ό,τι ήθελε, κι εκείνοι θα του το έδιναν με αντάλλαγμα την ελευθερία της. Μόλις πληροφορήθηκε τον κίνδυνο, η Τύχη άρχισε να παίρνει όλο και περισσότερες προφυλάξεις και ζήτησε από τους άλλους θεούς να της μάθουν ορισμένα πράγματα παραπάνω, για το καλό όλων. Η Άρτεμις της δίδαξε να κρύβεται για να μην μπορεί να τη δει κανείς. Άρχισε να ταξιδεύει με μεγάλη μυστικότητα, χωρίς κανέναν να παίρνει είδηση την παρουσία της. Από την Αφροδίτη έμαθε να χτενίζει τα μακριά και όμορφα μαλλιά της. Τα τραβούσε και τα έπλεκε σε μια υπέροχη πλεξούδα την οποία, - αντί να τη ρίχνει στην πλάτη όπως έκανε ως τότε - , άρχισε να φέρνει μπροστά από το μέτωπο ως το στήθος της. Από τον Ουρανό έμαθε να γίνεται άπιαστη, και από τον Άρη έμαθε τη στρατηγική του πολέμου. Εξαιτίας όσων έμαθε κι από φόβο μην τυχόν και της στήσουν καρτέρι στην καθημερινή της διαδρομή, η Τύχη αποφάσισε πως το πέρασμά της δεν έπρεπε να είναι προβλέψιμο. Για να πετύχει κάτι τέτοιο, πήρε μια περίεργη απόφαση: τα πόδια της δεν έπρεπε ποτέ να πατάνε δεύτερη φορά πάνω στα ίδια της τα χνάρια. Λίγο από συνήθεια και πιο πολύ από παραξενιά, αυτή η απόφαση τα έγινε εμμονή, και η θεά Τύχη πρόσεχε πάρα πολύ να μην περάσει δυο φορές από το ίδιο μέρος. Από τον Βάκχο έμαθε τις ιδιότητες του κρασιού για να μπορεί να μεθάει όσους κατάφερναν να την πιάσουν και να το σκάει, αφήνοντάς τους χωρίς τίποτα. Ο μύθος λέει πως ακόμα και σήμερα ισχύει ότι, αν στο δρόμο σου καμιά φορά πιάσεις τη θεά Τύχη, οι θεοί είναι έτοιμοι να σου χαρίσουν ό,τι επιθυμείς για να την αφήσεις και πάλι ελεύθερη.